

ПРЕСТЪПЛЕНИЯТА ПРОТИВ СПОРТА КАТО САМОСТОЯТЕЛЕН ПРЕДМЕТ НА
НОРМАТИВНА РЕГУЛАЦИЯ В БЪЛГАРСКОТО НАКАЗАТЕЛНО ПРАВО*Мирослав Овчаров*CRIMES AGAINST SPORT AS A SUBSTANTIVE SUBJECT OF NORMATIVE
REGULATION IN BULGARIAN CRIMINAL LAW*Miroslav Ovcharov*

Abstract: *The incrimination of the interventions against sport in 2011 fill in a substantial emptiness in Bulgarian penal law. At the same time, however, the current legislative regulation on those offenses raises the question of the relationship between their social significance and subject matter; on the one hand, and the necessity to establish them in separate Chapter 8a of the Criminal code – on the other. Through a comparison and comparative legal analysis with another similar criminal acts, it is appropriate to determine the systematic place of crimes against sport in the criminal justice system of Republic of Bulgaria. Namely the critical approach to the examination of this category of interventions as a substantive subject of normative regulation presupposes their assignment to the crimes against public order and public serenity under Chapter 10 of the Criminal code.*

Key words: *comparative legal analysis, crimes against sport, criminal code, criminal justice system, current legislation, systematic place*

С изменението на НК, обнародвано в ДВ, бр. 60 от 2011 г., бяха направени неголеми като обем, но твърде съществени промени не просто в действащия наказателен закон, а в концепцията за неговата структура и комплексно действие. Освен незначителните промени в чл. 327 и добавянето на нов състав на престъпление по чл. 296, ал. 3, с цитирания брой на ДВ не просто се криминализираха посегателствата срещу нормалното осъществяване на спортната дейност, но същите бяха обединени и в самостоятелна Глава 8а на НК. Чрез така направените изменения на НК законодателят се опита да отговори на предизвикателствата, които съвременността отправя към значима страна на обществения живот, каквато е спортът. Този ЗИДНК е резултат на предварително обсъждане, в което в различни форми са взели участие както представители на доктрината и спортните среди, така и на практиката. Видно от мотивите към закона, основна причина за неговата поява са зачестилите и превръщащи се в трайно явление случаи на уговаряне и манипулиране по друг начин на резултатите от спортни състезания и залагания върху тях във всички видове спорт. Подобно уреждане на спортните резултати, освен че само по себе си представлява несъвместима с етиката форма на намеса в сфе-

рата на спорта с висока степен на обществена опасност, но и е пряко свързано с редица престъпления, като изпирането на пари, нелегалния хазарт, измамите и т.н. В това отношение не е за пренебрегване и фактът, че ежегодно хазартните дейности, свързани със спортни състезания, формират глобален оборот от милиарди евро при огромен дял в него на печалбите от уредени мачове, средствата от които на свой ред най-често се инвестират в нелегален бизнес и така се подриват основите на нормалната пазарна икономика по цял свят. Това съвкупно и по препоръка на европейските комисии по икономически и парични въпроси и по вътрешен пазар и защита на потребителите е мотивирало въвеждането от българския законодател на наказателноправна закрила на обществените отношения, осигуряващи нормалното и законосъобразно провеждане на спортните мероприятия и обуславяне на резултатите от същите единствено от усилията на участниците в тях. Разгледаната в този план необходимост от предвиждането на състави на престъпления против спорта обаче поставя и въпроса за тяхното ситуиране в действащия наказателен кодекс и по-конкретно дали това следва да стане чрез обособяването им в отделна глава на НК. Именно за да бъде намерено заслуженото място на прес-

тълпенията против спорта в системата на българското наказателно право, следва да бъде направен сравнителен анализ на същите спрямо редица престъпни състави, стоящи близко до тях в различни отношения, и на отделни основания. Така оразличаването на деянията по Глава 8а от НК в отношенията им със съставите на търговията с влияние, незаконния хазарт, спортното хулиганство, престъпленията по служба и други подобни, би обосновало или опровергало значимостта на престъпленията против спорта като самостоятелен предмет на правна регулация в нашата наказателноправна система. Още повече такова съотнасяне се налага и поради очевидното сходство в обективната или субективната страна на разглежданите престъпления с такива деяния като подкупа, измамата, изнудването и принудата и поради това именно от тях следва да започне настоящото изследване.

1. Отношение към изнудването

Начинът на дефиниране състава на престъпленията против спорта по чл. 307б НК от обективна страна ги поставя в непосредствена връзка с изнудването. Изпълнителното деяние винаги се изразява при изнудването и може да се изрази при престъпленията против спорта в употребата на сила (насилие) или заплашване за постигане на съставомерните цели – набавяне на облага и причиняване на вреда другиму или склоняване на друго да повлияе върху резултата или развитието на спортно състезание. И в двата случая въздействието върху личността на друго лице чрез физическа или психическа принуда се явява средство за постигане на престъпния резултат¹. Това на свой ред води до идентичност и в обектите на двата вида престъпления, изразяваща се в неправомерното накърняване правото на трето лице да избира своето поведение съобразно волята си. Следователно в обектите и на изнудването, и на престъпленията против спорта се включват обществените отношения, гарантиращи правото на лицата да формират свободно своята воля и да действат съобразно нея. Същевременно основната категория обществени отношения, засегнати с тези престъпления, остават различни – едните, гарантиращи собствеността при изнудването, и другите, осигуряващи нормалното и честно осъществяване на спортната дейност. Допълнително трябва да се отбележи, че използването на физическа или психическа принуда е само

една от възможните форми на изпълнително деяние (наред с измамата, предоставянето на облага и т.н.) при престъпленията против спорта, и затова то не е задължителен елемент от състава на тези престъпления във всички случаи. Тъкмо поради принципната разлика в родовите им обекти престъпленията против спорта и изнудването представляват диференцирани съставомерни деяния, които коректно са отнесени в различни глави на Наказателния кодекс.

2. Отношение към принудата

Употребата на сила и заплашване при престъпленията против спорта е идентична с изпълнителното деяние на принудата по чл. 143 НК. Поради това тук важи вече изложеното по-горе за съвпадането в обекта на тези престъпления, касаещ отношенията, които гарантират свободното вземане на решение от лицата за реализиране на определено поведение. Същевременно, доколкото при принудата пострадалият се мотивира към поведение с личен характер, макар и самостоятелно деяние по смисъла на чл. 143 НК, когато е извършено с особената цел по чл. 307б НК – склоняване на лицето към повлияване върху развитието или резултата от спортно състезание, то се поглъща от престъпленията против спорта по този състав. Така двете престъпления се намират в отношение на общ към специален състав и при наличието на предвидените в чл. 307б НК признаци – склоняването е към оказване на влияние върху спортно състезание, а не просто към личен акт, ще се касае за престъпление против спорта.

3. Отношение към измамата

Измамата е включена като елемент от обективната страна на престъплението по чл. 307б НК, касаещ един от начините за реализация на изпълнителното деяние. Съгласно принципа за употребата в законодателството на понятията според тяхната легална дефиниция измамата следва да се разбира като въвеждане в заблуждение на пострадалия независимо от начините и целите на това деяние. Когато въвеждането е станало с намерение за придобиване на облага за сметка на настъпила вреда за друго, ще е налице извършено престъпление по чл. 209 от НК. Неговият родов обект включва освен обществените отношения, гарантиращи редовното упражняване правото на собственост, така и тези, осигуряващи правната възможност за информиран избор на поведение от лицата². Последната категория отно-

¹ Стойнов, Ал. Наказателно право. Особена част – Престъпления против собствеността, С.: Сиела, 1997, с. 105.

² Авторски колектив под научната редакция на К. Маркова и проф. Б. Велчев. Помагало по наказателно материално право за кандидати за младши съдии и за младши прокурори, С.: НИП, 2013, с. 130–132.

шения са характерни и за обекта на престъпленията против спорта по чл. 307б от НК, тъй като именно изграждането на неправилна представа у пострадалия го мотивира да окаже целеното от извършителя влияние върху спортно състезание. С изложеното обаче приликите между двете престъпления се изчерпват, тъй като при измамата се извършва акт на имуществено разпореждане, докато действията на пострадалия при престъпленията против спорта не могат да имат такъв характер, а и тези състави основно охраняват нормалното и честно осъществяване на спортната дейност. Ето защо, макар измамата да е възможна форма на деянията против спорта, двата състава на тези отделни престъпления не могат да бъдат съчетани законодателно въпреки посочената близост помежду им. В този смисъл би било неправилно в Раздел IV на Глава V да се предвиди *suī generis* състав на спортна измама, която няма никакво отношение към тази глава с оглед липсата на имотна облага или вреда.

4. Отношение към подкупа, търговията с влияние и подкупа в стопанската сфера³

Още на пръв поглед се забелязва, че при формулирането на състава по чл. 307в от НК, аналогично на престъпленията по чл. 225б–225в НК, законодателят е заимствал описателния модел на подкупа по чл. 301 и 304 НК с изменението на НК от 2002 г., както и на инкриминирането на посредничество към тези престъпления, съответно – на тяхното финансово осигуряване или организиране. В този смисъл изпълнителното деяние на активния и пасивния подкуп и на престъпленията против спорта по чл. 307в НК са идентични, като несъществена разлика се открива единствено в техния предмет – при подкупа това може освен облага да е и дар, който обаче се включва в понятието „имотна облага“. По-съществено различие се открива обаче в субекта на двете престъпления, и вместо всяко едно наказателно-отговорно лице, както е при престъпленията против спорта, пасивният подкуп може да бъде реализиран само от длъжностно лице, включено в структурата на държавния или общественения апарат или в неговите органи, респ. активният подкуп следва да е извършен спрямо такова длъжностно лице. На свой ред този специален субект предполага и разликите в обекта на двете престъпления – докато при подкупа се накърняват отношенията, свързани с правилното и законосъобразно функциониране на държавния и общественения апарат и

на неговите органи на власт и управление, при престъпленията против спорта тези отношения, без да са характерни за тях по необходимост, могат да бъдат засегнати наред с нетипичните за подкупа в настоящата редакция на закона отношения, осигуряващи нормалното и честно осъществяване на спортната дейност. Всъщност само когато субект или предмет на престъпление против спорта е длъжностно лице по смисъла на чл. 93, т. 1 НК в обекта на това престъпление ще се включат и отношенията, осигуряващи надлежното изпълнение на неговите задължения. Това е и основната разлика с престъплението подкуп по чл. 301 и 304 НК, поради което двете престъпления винаги се намират в отношение на алтернативност, взаимно изключвайки приложимостта на другия състав. Така, ако подкуп бъде извършен от или спрямо длъжностно лице с цел оказване на влияние върху спортно състезание чрез извършване или неизвършване на действие по служба, което не нарушава тази служба и не съставлява престъпление, с оглед специалната цел следва да се приложи съставът на чл. 307в от НК съгласно принципа *lex specialis derogat legi generali*. Ако обаче във връзка с дадения или приет подкуп длъжностното лице е нарушило служебните си задължения или е извършило престъпление, то приложение ще намерят квалифицираните състави на подкупа, които съставляват по-тежко наказуемо престъпление от това по чл. 307в, ал. 1 и 2 НК. Приложното поле на тази хипотеза обаче е твърде стеснено, тъй като длъжностното лице в тези случаи трябва да не попада в изчерпателното изброяване на по-тежко наказуемия състав по чл. 307г, ал. 1, т. 3 НК, които иначе ще се прилагат отново с приоритет пред тези на подкупа. Изложеното потвърждава извода за алтернативност на разглежданите престъпления поради специфичната насоченост в поведението на извършителя или жертвата и липсата на възможност съставите на престъпленията против спорта да бъдат включени под каквато и да е форма в раздел „Подкуп“. В крайна сметка, щом длъжностните лица не са типичен субект на престъпленията против спорта, то остава необоснована и връзката им с груповия обект по Глава 8 НК – обществените отношения, защитаващи реда на управление, законосъобразното функциониране на държавния и обществения апарат и на органите на власт и управление, както и правилното функциониране на правосъдието. Това вероятно е

³ Йогов, Б. Корупцията – наказателно правна симбиоза между престъпленията подкуп, търговия с влияние, изпиране на пари и престъпления по служба, С.: ИЮЛ, 2016.

мотивирало и законодателят да постави престъпленията против спорта веднага след раздела за подкупа от Глава 8, подчертавайки голямата близост между тях и логическата им свързаност от обективна страна, но обособени в самостоятелна Глава 8а от НК.

Следва да се отбележи, че изложеното важи изцяло и за отношението между престъпленията против спорта и привидно подобните на тях и на подкупа по форма на изпълнителното деяние престъпления по чл. 225б–225в НК – т. нар. от доктрината подкуп в частната сфера и стопански подкуп. Приложението на тези състави по подобен начин ще се изключи от престъпленията против спорта поради тяхната специфика от обективна страна (целта е оказване на влияние върху спортно състезание), но и поради по-тежката им наказуемост. Тези обстоятелства, от своя страна, заедно със задължителния за стопанския подкуп елемент „търговска дейност“ водят до съществени различия и в обектите на тези престъпления, при което правилното функциониране на икономиката, охранявано от съставите на Глава 6 на НК „Престъпления против стопанството“, може да бъде само косвено засегнато от престъпленията против спорта и не се включва по необходимост към техния родов обект.

Повече внимание заслужава съотнасянето на състава по чл. 307в, ал. 2 НК към търговията с влияние с оглед както на идентичния начин за очертаване на изпълнителното деяние и неговия предмет (поискване или приемане на наследваща се облага от всякакъв характер), така и на липсата на изискване за специален субект на тези престъпления. Освен това разглежданите престъпления имат користен характер, ползват се с една и съща наказуемост и могат да бъдат резултатни или на формално извършване, като с това приликите между тях се изчерпват. Същевременно двата вида престъпления се различават по насочеността на целеното поведение (повлияването) – при търговията с влияние то трябва да е върху (чуждо) длъжностно лице при вземане на решение във връзка със службата му, докато при престъпленията против спорта влиянието трябва да е относно развитието или резултата на спортно състезание. Разбира се, оказването на влияние върху спортно състезание не изключва въздействието върху някои длъжностни лица и върху тяхната дейност – особено при отчитане на резултата от състезанието, но тук този елемент (пред-

метът на посегателство) остава възможен, докато при търговията с влияние той е задължителен и обяснява отнасянето на този състав в раздела на подкупа. Невъзможността обаче престъплението по чл. 307в НК да бъде включено в същия раздел произтича най-вече с оглед конкретното съдържание, което се влага в понятието „длъжностно лице“ във връзка с Глава 8 НК, под което се разбират само тези от тях, които са включени в структурата на държавния апарат, но не и такива в търговски дружества, дори капиталът им да е публична собственост (както е известно, актуалната практика на ВКС вече е изоставила старото схващане за приложимост на престъпленията по служба и на подкупа относно търговски субекти с изцяло или преобладаваща държавна или общинска собственост)⁴.

5. Отношение към престъпленията по служба

От гледна точка именно на техния субект престъпленията против спорта се диференцират и спрямо престъпленията по служба. Предвид изложеното по-горе за значението на употребеното в Глава 8 на НК понятие „длъжностно лице“ престъпленията по служба са твърде слабо свързани с престъпленията по Глава 8а от НК. И по-точно това се наблюдава само в случая, когато извършителят на деяние по цитираната глава на кодекса е длъжностно лице в широкия смисъл на цялата т. 1 на чл. 93 НК, съответното престъпление против спорта ще представлява специално и несъщинско длъжностно престъпление. Тази категория престъпни прояви се отличава с комплексен обект, включващ както съответната приоритетна група отношения (с оглед на които те са отнесени систематически в структурата на НК), така и тези, гарантиращи надлежното и законосъобразно изпълнение на служебните функции на дееца – длъжностно лице. На следващо място длъжностното лице не е типичен субект на тези престъпления по основния им състав и затова, ако извършителят има такива длъжностни характеристики, са предвидени квалифицирани хипотези на престъпления против спорта. Впрочем такава квалификация с оглед длъжностното качество на субекта е налице и в чл. 307г, ал. 1, т. 3 НК въпреки неизчерпателното посочване само на няколко категории лица с евентуални длъжностни характеристики – съдии, лица от органи на спортна организация и спортни делегати. Обратно – когато извършителят на посегателство срещу спорта по

⁴ Сборник тълкувателни решения и постановления на ВКС и ВС на РБ по наказателни дела 1957–2016, С.: Нова звезда, 2016, с. 136.

чл. 307г НК е длъжностно лице в тесен смисъл (като част от структурата на държавния и обществения апарат и неговите органи или лица с публични функции), то това деяние би имало отношение към общите престъпления по служба по Раздел 2 на Глава 8 от НК. Това отношение обаче е на алтернативност, при която общите престъпления по служба няма да намерят приложение за сметка на основния състав по чл. 307в НК, тъй като съдиите и лицата от органите на спортни организации по квалификацията чл. 307г НК не са орган на власт. Ако обаче нарушението на службата на длъжностното лице извършител не се изразява в оказването на влияние върху развитието и резултата от спортно състезание, а само е свързано с това поведение (породено е от него или представляващо негова междинна фаза), то виновното лице ще отговаря за две престъпления – по чл. 282 и по чл. 307в НК, при условията на реална съвкупност. Следователно в качеството си на специално и несъщинско престъпление по служба при определени условия относно своя субект престъплението против спорта поначало изключва приложението на съставите по Раздел 2 от Глава 8 на НК и затова не може да намери място в този раздел. Неговото систематическо място в НК подобно на останалите специални длъжностни престъпления трябва да бъде търсено с оглед характера на водещите обществени отношения, охранявани от него, а именно тези, свързани със спортната дейност.

6. Отношение към организирането на незаконен хазарт и участието в него

Тъй като по повод на спорта в днешно време се кумулират и разпределят огромни финансови активи, интересно за разглеждане е взаимодействието между престъпленията против спорта и състава на незаконния хазарт по чл. 327 НК. Всъщност предметният обхват на устройването на хазарт не по установения ред по цитирания член на НК обхваща всякакви форми на игри на късмета, а не само залози върху развитието или резултата от спортни състезания, във връзка с които деянието е квалифицирано по ал. 2, т. 3 на с. чл. На следващо място, макар изрично да не посочено в състава му, и деянието по чл. 327 НК подобно на това по чл. 307в НК се извършва с цел извличане на печалба без оглед начина на това. С изложеното обаче близостта между разглежданите състави се изчерпва и всъщност водещи в съотнасянето им стават разликите, свър-

зани с техните обекти и приложимост. Обектът на незаконния хазарт – отношенията, гарантиращи организирането на хазартни игри при спазване на законоустановените предпоставки и ред за това, са само косвен обект на защита при престъпленията против спорта. Само доколкото с оказване на противоправно влияние върху развитието или резултата на спортно състезание неизбежно се накърнява и начинът на организиране на хазартни игри в сферата на спорта чрез изключване на случайния изход, който е основен елемент при хазарта, то установеният ред за устройването на тези игри се включва в комплексния обект на тази категория престъпни посегателства, вкл. при незаконните онлайн залагания⁵. Престъпленията против спорта обаче могат да бъдат реализирани и при редовна хазартна игра, като това потвърждава извода, че тези посегателства нямат пряко отношение към условията за организиране на хазарта и към регламента за изплащане на печалбите от него. Нещо повече – престъпление против спорта по Глава 8а от НК може на практика да бъде реализирано и ако въобще не е организирана хазартна игра по повод на уговореното състезание, прим. при облог или дори без оглед на евентуалната печалба, тъй като тя изобщо не е елемент от състава на тези посегателства. Всъщност пресечна точка между престъпленията по чл. 327 и чл. 307б–307в НК е само случаят, когато при незаконно организирана от него хазартна игра със залози относно спортно състезание, едно лице чрез измама, заплашване, сила или даване или получаване на облага осигури повлияването върху развитието или резултата от състезанието. Тъй като извършителят на тези деяния би носил отговорност поотделно и за двете престъпления, се налага изводът, че се касае за съществено различаващи се посегателства в сферата на хазарта и на спорта, всяко от които със собствена нормативна уредба в съответните части на НК.

7. Отношение към спортното хулиганство

Очевидно се налага съпоставката и с едно друго престъпление в сферата на спорта, каквото е спортното хулиганство в неговия наказателноправен смисъл. Тук следва да се имат предвид само онези противообществени прояви, които стоят извън обхвата на ЗООРПСИ поради своята повишена обществена опасност. Така при извършването на непристойни действия, грубо нарушаващи обществения ред и изразяващи явно неу-

⁵ Петков, В. Критичен анализ на уредбата на уговорените мачове в НК. ТЕЗА, № 8, 2014.

важение към обществото, наказателна отговорност ще се бъде търсена по чл. 325 от НК за хулиганство в спорта (разграничаваме това деяние от спортното хулиганство по специалния закон, което представлява административно нарушение и до приемането на едноименния закон се наказваше по Указа за борба с дребното хулиганство). Хулиганството в спорта се явява несъщинско престъпление хулиганство, тъй като не е задължително деянието по чл. 325 от НК от обективна страна да се извършва при спортни мероприятия или във връзка с такива. Основание за подобно дефиниране, както при престъпленията по служба и на екологичните престъпления, дава комплексният обект на този род посегателства, който наред с типичните, охранявани от тях обществени отношения, включва и тези по защитата срещу посегателства върху спорта. В този смисъл за нуждите на настоящия анализ ще разглеждаме като хулиганство в сферата на спорта само случаите, в които хулиганските действия са извършени при условията на или във връзка с различни спортни състезания. Очерганите по този начин и необособени нормативно престъпления, както вече се посочи, имат комплексен обект, тъй като подобно на хулиганството по принцип са насочени главно срещу обществените отношения, охраняващи обществения ред, добрите нрави и спокойствието на гражданите, но и срещу тези, защитаващи техните индивидуални права (живот, телесна неприкосновеност, достойнство, чест и др.)⁶. В една друга хипотеза обаче хулиганството в спорта може пряко да накърни и нормалното и честно осъществяване на спортната дейност и надлежното изпълнение на задълженията на състезателите и длъжностните лица в тази сфера – когато чрез хулигански действия се цели повлияване върху развоя или резултата от спортното състезание било чрез психическо или физическо въздействие върху трети лица (прим. състезатели или длъжностни лица), било чрез промяна на условията за провеждане на спортната среща (при масов побой или непосредствена опасност от увреждане здравето на участниците чрез хвърляне на предмети). В този случай хулиганството в спорта безспорно накърнява и отношенията – обект на престъпленията против спорта и се поставя въпросът за тяхното взаимоотношение като видове престъпни състави. В този план, ако с едни и същи действия едновременно се демонстрира незачитане на обществения ред и неуважение към обществото и се цели мотивиране на конкретно лице към поведение, влияещо или можещо да окаже влияние върху спортното състезание, то

извършителят на тези действия ще носи отговорност при условията на идеална съвкупност освен за хулиганство, но и за престъпление против спорта, доколкото могат да бъдат установени действителните му намерения и цели. Въпросът за наличието на две отделни престъпления при хулиганство, съпроводено със засягане и на други защитени права (лични и обществени), е трайно и еднозначно решен от теорията и съдебната практика с изключение на убийството и причиняването на телесни повреди по хулигански подбуди, когато отговорност се търси само за едно престъпление по специалните състави на съответните престъпления. Следователно, макар и извършвани в сферата на спорта, по своя обект, субективна насоченост и някои особености от обективна страна (прим. невъзможността престъпление по чл. 307б от НК да бъде извършено след приключване на състезанието), престъпленията против спорта и хулиганството в спорта остават твърде различни, за да могат да бъдат включени в рамките на общи нормативни разпоредби на Наказателния кодекс. Все пак различният обхват и характер на тези два вида престъпления се подчертават и от факта, че те са предвидени от законодателя едновременно и с един и същ ЗИДНК от 2011 г. именно като отделни престъпни състави в кодекса.

От изложеното дотук е видно, че в действителност престъпленията против спорта имат много общи черти от обективна или субективна страна с редица престъпления, предвидени в други глави на Наказателния кодекс. Същевременно обаче тази близост не е била достатъчна за нормативно обединяване на въпросните престъпни посегателства с престъпленията против спорта най-вече с оглед техния типичен родов признак – накърняване условията за нормално, равнопоставено и честно осъществяване на спортната дейност. Именно спецификата на груповия обект по Глави 5 и 8 от НК прави невъзможно включването на престъпленията против спорта в който и да е от разделите на тези глави. Други от близките до тях престъпления – прим. принудата – пък се поглъщат от съответните посегателства против спорта и това на практика обезсмисля нормативното им предвиждане в рамките на съответните раздели на НК (в случая в Раздел 5 на Глава 2 от НК). С други съставомерни деяния като незаконния хазарт и хулиганството в спорта – престъпленията по Глава 8а от НК имат чисто формални прилики, които обаче се компенсират с наличието и на съществени разлики помежду им относно обекта и тяхната обективна страна, което изключва възможността за създаването на обща наказа-

⁶ Авторски колектив под научната редакция на К. Маркова и проф. Б. Велчев. Цит. съч., с. 426.

телноправна регламентация за тези посегателства. Едновременно с това наличието на разгледаните прилики с престъпленията по чл. 325 и чл. 327 НК сериозно мотивира възможността за включване разпоредбите на престъпленията против спорта в Глава 10 от НК „Престъпления против реда и общественото спокойствие“. Това очевидно не би било прецедент, тъй като в тази глава регламентация са намерили доста по-екстравагантни състави като тези по чл. 325а–325в и чл. 329 НК, а и предвид нормативния подход при разгледаното вече незаконно устройване на хазартни игри. С това престъпление по същество се засягат отношенията, осигуряващи спазване на законовите правила в областта на хазарта, които на свой ред се съдържат иманентно в установения от закона ред в широкия смисъл на понятието, и така е обосновано включването му в Глава 10 на НК. Ето защо по същия законотворчески модел би следвало да се преосмисли и първоначалното обособяване на престъпленията против спорта в самостоятелна глава 8а от НК през 2011 г. в посока регламентирането им като няколко свързани разпоредби в Глава 10 от НК. Подобна нормативна промяна е в традициите на българското наказателно право и би следвала логиката на създаване на действащия НК на РБ. Съществен довод за нейната реализация дава и груповият обект⁷ на престъпленията против спорта, които не разкриват изключителна по своя характер значимост, обосноваваща създаването на нова глава в действащия наказателен кодекс. Пряко потвърждение на този извод откриваме и във факта, че новата Глава 8а от НК има значително ограничен нормативен обем, включващ пет члена, от които само три касаят съставомерността на тази категория деяния. Тази слабост в действащата наказателноправна регламентация на престъпленията против спорта може да бъде преодоляна чрез преоценка на техния комплексен обект, който несъмнено се вписва в цялостния законоустановен ред в страната (спортът като част от обществената дейност ползва изричен законов регламент за своята надлежна реализация), и с оглед на това мотивира предвиждането им de lege ferenda като част от главата от НК „Престъпления против реда и общественото спокойствие“. Така престъпленията против спорта биха намерили своето заслужено място между незаконното устройване на хазартни игри, самоуправството, противозакон-

ното упражняване на професия или занаят и други подобни състави, които защитават установения в държавата ред като съвкупност от правила и процедури, регламентиращи различни сфери на обществения живот – професионална дейност, спорт, хазарт, реализиране на правотношенията между гражданите и т.н. Чрез системата от престъпления по Глава 10 от НК обаче се защитават от посегателства не само интересите на обществото като цяло, но и индивидуалните права на гражданите и надлежното изпълнение задълженията на длъжностните лица и представителите на обществени организации, какъвто всъщност е и комплексният обект на престъпленията против спорта. По този начин нормативно биха се съчетали безспорната необходимост от съществуването на престъпленията против спорта с обосноваването им и коректно разполагане в актуалната наказателноправна система на РБ.

БИБЛИОГРАФИЯ

Авторски колектив. Помагало по наказателно материално право за кандидати за младши съдии и за младши прокурори, С.: НИП, 2013// **Avtorski kolektiv.** Pomagalo po nakazatelno materialno pravo za kandidati za mladshi sadii i za mladshi prokurori, S.: NIP, 2013.

Йотов, Б. Корупцията – наказателно правна симбиоза между престъпленията подкуп, търговия с влияние, изпиране на пари и престъпления по служба, С.: ИЮЛ, 2016. // **Yotov, B.** Koruptsiyata – nakazatelno pravna simbioza mezhdru prestapleniyata podkup, targovia s vliyanie, izpirane na pari i prestaplenia po sluzhba, S.: IYuL, 2016.

Петков, В. Критичен анализ на уредбата на уговорените мачове в НК. ТЕЗА, № 8, 2014. // **Petkov, V.** Kritichen analiz na uredbata na ugovorenite machove v NK. TEZA, № 8, 2014.

Сборник тълкувателни решения и постановления на ВКС и ВС на РБ по наказателни дела 1957–2016. С.: Нова звезда, 2016. // **Sbornik talkuvatelni reshenia i postanovlenia na VKS i VS na RB po nakazatelni dela 1957–2016, S.: Nova zvezda. 2016.**

Стойнов, Ал. Наказателно право. Особена част – Престъпления против собствеността, С.: Сиела, 1997. // **Stoynov, Al.** Nakazatelno pravo. Osobena chast – Prestaplenia protiv sobstvenostta, S.: Siela, 1997.

Стойнов, Ал. Наказателно право. Обща част, С.: Сиела, 1999. // **Stoynov, Al.** Nakazatelno pravo. Obshta chast., S.: Siela, 1999.

⁷ **Стойнов, Ал.** Наказателно право. Обща част, С.: Сиела, 1999, с. 148–149.